

Z9/09. zasedání Zastupitelstva města Brna
konané dne 5.9.2023

9. Akční plán Strategie politiky statutárního města Brna v oblasti drog a závislostí na období 2024-2025

Anotace

Koncem roku 2023 končí platnost Akčního plánu Strategie politiky statutárního města Brna v oblasti drog a závislostí na období 2022-2023. Tímto materiálem je předkládán návrh na navazující dokument, který zpracoval Městský koordinační tým pro oblast drog a závislostí ve spolupráci se zástupci odborné veřejnosti. Nebyla opomenuta komunikace s dalšími odděleními MMB a strategická vazba na další dokumenty města, které se této oblasti rovněž věnují. Dokument vychází ze Strategie politiky statutárního města v oblasti drog a závislostí na období 2022-2025 a obsahuje cíle zaměřené především na zapojení inovací do stávajícího systému poskytované péče a služeb, ukotvení koordinačních a propojovacích mechanismů v praxi, usiluje o posílení povědomí o dané problematice na úrovni odborné i laické veřejnosti a o podporu osvědčených a dobrou praxí ověřených postupů. Opatření a aktivity tohoto akčního plánu budou po jeho schválení naplňovány prostřednictvím projektů, jejichž cílem je snižování rizik, ochrana veřejného zdraví a prevence rozvoje problémů s drogami a závislostním chováním.

Návrh usnesení

Zastupitelstvo města Brna

1. schvaluje

- Akční plán Strategie politiky statutárního města Brna v oblasti drog a závislostí na období 2024-2025, který tvoří přílohu č. ... tohoto zápisu

Stanoviska

Rada města Brna materiál projednala na své schůzi č. R9/045 konané dne 30.08.2023.

Podpis zpracovatele pro archivaci

Zpracovatel

Elektronicky podepsáno

PaedDr. Jan Polák CSc.

vedoucí odboru - Odbor sociální péče

29.8.2023 v 11:25

Garance správnosti, zákonnosti materiálu

Spolupodepisovatel

Elektronicky podepsáno

Mgr. Jiří Kučera

vedoucí úseku - 1. úsek

29.8.2023 v 13:28

Obsah materiálu

Návrh usnesení	1 - 2
Obsah materiálu	3 - 3
Důvodová zpráva	4 - 4
Příloha k usnesení (AP drogy Brno 2024-2025.pdf)	5 - 23

Důvodová zpráva

Statutární město Brno se již řadu let věnuje oblasti drog a závislostí. V roce 2021 byla schválena Strategie politiky statutárního města Brna na období 2022–2025 (dále jen „strategie“) a Akční plán Strategie politiky statutárního města Brna v oblasti drog a závislostí na období 2022–2023. V těchto dokumentech si město stanovilo nejen rámec a oblasti podpory pro instituce a organizace realizující městskou protidrogovou politiku, ale formulovalo a prezentovalo v nich svůj racionální, na vědecké a odborné rovině postavený a předsudky nezatížený moderní přístup k řešení problematiky závislostí, jakožto komplexního a ve společnosti ukotveného fenoménu.

Vzhledem k tomu, že koncem roku 2023 končí platnost Akčního plánu Strategie politiky statutárního města Brna v oblasti drog a závislostí, je tímto materiálem předkládán navazující dvouletý dokument, který vychází z dosud platné strategie.

Předkládaný materiál zpracoval Městský koordinační tým pro oblast drog a závislostí, který od roku 2017 spolupracuje s Koordinačním centrem prevence OSP MMB při přípravě a implementaci městské politiky v oblasti drog a závislostí. Při přípravě dokumentu byla formou pracovních týmových setkání přizvána také odborná veřejnost z řad zástupců subjektů, které na území města Brna služby pomoci závislým, osobám ohroženým závislostí, jejich rodinám a blízkým poskytují. Byla také řešena vazba na další strategické dokumenty města, v nichž je problematika drog a závislostí také ukotvena.

Dokument se soustředí především na snižování rizik, na veřejné zdraví a na různorodé příležitosti k zotavení. Opatření a aktivity byly sestaveny na základě reálných potřeb v diskusi s přímými aktéry problematických oblastí. V obecné rovině se dokument snaží vytvořit soudržnou a soucitnou atmosféru ve městě, která bude na jedné straně předcházet rozvoji problémů s drogami a závislostmi a na straně druhé bude umožňovat a podporovat pozitivní změny u jednotlivců, rodin a skupin, které se do problémů dostávají.

Schválená opatření a aktivity budou realizovány prostřednictvím projektů v rámci dotačních programů OSP.

Komise sociální dne 24.08.2023.

Hlasování: 13 - pro, 0 – proti, 0 – se zdržel/ ze 13 členů. Usnesení bylo přijato.

Mgr. Vobořil	Ing. Brzobohatý	Ing. Bohuňovská	Mgr. Bc. Borovská	Mgr. Dubová	MUDr. Gruberová	PhDr. Krytinář	Štefan Kandalec	Petr Kubeš	PhDr. Karnet	Ing. Suchý	Ing. Svobodová	Martin Černý
pro	pro	pro	pro	pro	pro	pro	pro	pro	pro	pro	pro	pro

Rada města Brna materiál projednala na schůzi č. R9/045 dne 30.08.2023.

AKČNÍ PLÁN STRATEGIE POLITIKY STATUTÁRNÍHO MĚSTA BRNA V OBLASTI DROG A ZÁVISLOSTÍ NA OBDOBÍ 2024–2025

B | R | N | O

| MAGISTRÁT MĚSTA BRNA |
| ODBOR SOCIÁLNÍ PÉČE | KOORDINAČNÍ CENTRUM PREVENČE |

Obsah

1 Základní parametry Akčního plánu na období 2024-2025	3
2 Popis opatření a aktivit Akčního plánu k realizaci v roce 2024-2025.....	5
3 Hodnocení a plnění Akčního plánu za období 2024–2025.....	16
Použité zkratky	17
Strategická mapa pro Akční plán v oblasti drog a závislostí na období 2024–2025	18

1 Základní parametry Akčního plánu na období 2024–2025

Akční plán strategie politiky statutárního města Brna v oblasti drog a závislostí na období 2024–2025 (dále jen Akční plán) je v pořadí druhým prováděcím dokumentem Strategie politiky statutárního města Brna v oblasti drog a závislostí na období 2022–2025 (dále jen Strategie). Vytvoření Akčního plánu 2024–2025 předcházela setkání s odborníky a průběžné evaluace minulého Akčního plánu (2022–2023), ten však bude možné vyhodnotit v plném rozsahu až po uplynutí doby jeho trvání.

Strategie i Akční plán by měly sloužit jako pomocný nástroj pro snižování rizik a zároveň napomoci destigmatizaci osob se závislostním chováním. Oba tyto dokumenty byly vytvořeny tak, aby jejich plnění bylo reálné, konkrétní a pragmatické. Akční plán cílí na vnesení inovací do stávajícího systému poskytované péče a služeb, usiluje o ukotvení koordinačních a propojovacích mechanismů v praxi, o posílení povědomí o dané problematice drog a závislostí na úrovni odborné i laické diskuse a o podporu osvědčených a dobrou praxí ověřených postupů z domácích či zahraničních zdrojů využitelných na území města Brna.

Zásadní rozdíl mezi Strategií jako takovou a tímto Akčním plánem spočívá v tom, že Strategie pojednává o dané problematice napříč celým spektrem a Akční plán reaguje na určitou výšeč nastíněných problémů, které budou pod garancí OSP – Koordinačního centra prevence (dále jen KCP) a jeho dotačních titulů řešeny v nadcházejících dvou letech. Institucím a organizacím zapojeným do realizace městské politiky drog a závislostí chce KCP zároveň poskytnout co nejlepší možnou podporu a koordinaci. Pro oblast sociálních služeb je schválen Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb ve městě Brně 2023–2026 a Základní síť sociálních služeb města Brna pro daný rok.

Délka období

Akční plán je koncipován na 2 roky (období 2024–2025) s předpokladem navazující podpory celé oblasti a budování dlouhodobé politiky města v oblasti drog a závislostí, včetně rozšíření na další cílové skupiny. V souladu s kritérii Protidrogové strategie EU (2021–2025) jsou jednotlivá opatření (aktivity) strategických cílů formulována jako časově omezená, fakticky podložená, s cílem dosáhnout reálných a měřitelných výsledků.

Cílové skupiny

- uživatelé legálních a nelegálních psychoaktivních látek
- osoby se závislostním chováním
- sociální okolí uživatelů psychoaktivních látek a osob se závislostním chováním (rodina, blízcí)
- školní populace (žáci a studenti, rodiče, pracovníci škol a školských zařízení)
- pracovníci realizující programy, služby a vzdělávání v oblasti drog a závislostí
- široká veřejnost (laická i odborná)

Odpovědnost

Koordinaci realizace a průběžné vyhodnocení Akčního plánu bude zajišťovat Magistrát města Brna prostřednictvím KCP Odboru sociální péče ve spolupráci s jednotlivými aktéry působícími v oblasti problematiky drog a závislostí, s ostatními věcně příslušnými odbory MMB, dotčenými městskými částmi, zástupci odborné i laické veřejnosti. Aktivita jsou koncipovány projektově. Kým budou dané aktivity realizovány, bude jasné vždy po vyhodnocení podaných žádostí v rámci konkrétní výzvy daného dotačního programu.

2 Popis opatření a aktivit Akčního plánu k realizaci v roce 2024–2025

Strategický cíl 1	Dostupnost běžné zdravotní péče pro zvláště ohrožené skupiny osob užívajících drogy
Opatření 1.1	Zvýšení dostupnosti terénní zdravotní péče pro zvláště ohrožené skupiny osob užívajících drogy
Popis	<p>Lidé se závislostním chováním a zejména uživatelé nelegálních drog mají ztížený přístup ke zdravotní péči (viz Analýza drogové situace ve městě Brně a související doporučení pro městskou drogovou strategii, MMB, 2016). Zvláště pro osoby ohrožené chudobou a bezdomovectvím je dostupnost běžné zdravotní péče enormně ztížena z mnoha důvodů, které často znamenají obtížně překonatelné překážky k využívání zdravotní péče těmito lidmi. Jde o časté problémy se zdravotním pojištěním, problémy s malhygienou, pro které jsou tito lidé odmítáni v nemocnicích, problémy s chybějící koordinující primární péčí (praktický lékař) o jednotlivé osoby.</p> <p>Toto opatření směřuje k žádoucímu stavu, kdy je zdravotní péče dobře dostupná pro všechny lidi užívající drogy, a zejména pro některé obzvláště ohrožené skupiny, jako jsou například lidé v situaci nestabilního bydlení, osoby s mnohočetnými potížemi, s kombinovaným postižením apod. Dostupnost je přitom zajišťována přímo v místech, kde se tyto osoby zdržují.</p> <p>Strategický cíl 1 je úzce propojen s cílem 4, který je věnovaný zajištění specializované péče v rámci nízkoprahových adiktologických služeb.</p>
Participující subjekty	SMB, zdravotnická zařízení, komunitní adiktologické služby, nestátní neziskové organizace
Aktivity	<p>1.1.1 Zaměstnání zdravotního personálu (zejména lékařů a sester) v zařízeních sociálních a adiktologických služeb určených pro osoby užívající drogy</p> <p>1.1.2 Systémové zajištění zdravotní péče</p> <p>1.1.3 Asistence osobám užívajícím drogy při zajišťování zdravotní péče</p>
Opatření 1.2	Podpora osob se závislostním chováním při využívání standardní i specializované zdravotní péče
Popis	<p>Vlivem zmíněné ztížené dostupnosti zdravotní péče, ale také z důvodů specifického životního stylu a dalších faktorů má řada osob se závislostním chováním tendenci vyhledávat zdravotní péči až tehdy, když je jejich stav akutní. Závislostní chování samo o sobě může někdy překrýt časné symptomy závažných onemocnění a pozdní řešení zdravotních problémů může vést k chronicitě, invaliditě a řadě psychosociálních potíží. Pracovníci sociálních a adiktologických služeb mohou u svých klientů aktivně probouzet zájem o svůj zdravotní stav, také by ale měla existovat nabídka doprovodů a asistencí při využívání běžné zdravotní péče v celé šíři. Zvláštní důraz by měl být kladen na využívání zdravotní péče u těhotných žen, které mohou mít často obavy docházet na předporodní vyšetření, avšak časnou diagnostikou se dá výrazně ovlivnit budoucí život jejich dětí.</p>

Participující subjekty	SMB, zdravotnická zařízení, komunitní adiktologické služby, sociální služby
Aktivity	1.2.1 Vytvoření konkrétních dohod o spolupráci mezi adiktologickými službami a zdravotnickými zařízeními, které zajistí rovnocennou dostupnost a kvalitu zdravotní péče osobám užívajícím drogy 1.2.2 Cílené osvětové kampaně i přímé intervence v cílové skupině zaměřené na posílení péče o své zdraví a včasné vyhledání zdravotní pomoci

Strategický cíl 2	Dostupnost bydlení pro osoby užívající drogy
Opatření 2.1	Zavedení harm reduction strategií a nástrojů v pobytoých sociálních službách a programech sociálního bydlení (např. Housing first).
Popis	Zahraniční zkušenosti ukazují, že ačkoliv je užívání psychoaktivních látek ve velké míře spojeno se ztrátou bydlení a bezdomovectvím, některé harm reduction nástroje a strategie (jako je „mokrý režim“ nebo kontrolované pití alkoholu) významně zvyšují pravděpodobnost udržení bydlení. Zavádění harm reduction přístupu znamená mimo jiné změny v organizační kultuře směrem k soucitnějšímu, rovnocennějšímu a individualizovanějšímu přístupu, kdy namísto nastavení stejných pravidel pro všechny se služba snaží přizpůsobit specifickým potřebám klientů. I přes prokazatelně dobré výsledky však zavádění harm reduction často naráží na předsudky, zavedenou praxi a postoje pracovníků, proto je zapotřebí systematická práce s personálem a těsná spolupráce mezi managementem a pracovníky přímé péče. Toto opatření se tedy na jedné straně zaměřuje na rozvoj povědomí o harm reduction a kompetencích, které jsou s tímto přístupem spojeny, na straně druhé pak na rozvoj spolupráce mezi pobytoými a komunitními službami.
Participující subjekty	SMB, adiktologické komunitní služby, pobytové sociální služby
Aktivity	2.1.1 Vzdělávání personálu (včetně managementu) pobytoých služeb a programů sociálního bydlení zaměřené na harm reduction přístup (kurzy, výcviky, semináře, kulaté stoly, workshopy apod.) 2.1.2 Podpora spolupráce pobytoých služeb/sociálního bydlení a komunitních adiktologických služeb v konkrétních případech vyžadujících souběžnou péči (případové konference, síťová setkání, kazuistické semináře)
Opatření 2.2	Mapování potřebnosti a vhodnosti nové pobytové služby pro stárnoucí uživatele drog, vč. alkoholu s potřebou 24hodinové péče
Popis	U osob nad 50 let, které mají vybudovaný dlouholetý návyk na každodenní příjem vysokých dávek alkoholu nebo jiných drog a k tomu čelí dalším komplikacím, často selhávají jak běžné sociální, tak zdravotní služby. Přehledová studie z roku 2022

	<p>zahrnující několik evropských zemí ukázala, že zavedení pobytových služeb, kde je umožněno pít alkohol (tzv. „mokrý služby“), snížilo v některých případech náklady na zdravotní péči až o 90 %.</p> <p>Navržené opatření by mělo umožnit jednak prověřit, jestli by v Brně měla podobná služba také vzniknout, a jednak vyvolat odbornou debatu o vhodnosti této péče na základě jak zahraničních, tak i českých zkušeností.</p>
Participující subjekty	SMB, výzkumné instituce, pobytové služby pro lidi bez domova, adiktologické služby
Aktivity	<p>2.2.1 Provedení výzkumné/explorační studie s cílem zjistit, zda by zavedení pobytové služby s intenzivní péčí a s „mokrým režimem“ bylo v Brně vhodné</p> <p>2.2.2 Podpora odborné debaty o vhodnosti zřízení nové pobytové služby pro stárnoucí uživatele drog vč. alkoholu s potřebou 24hodinové péče (kulaté stoly, semináře, konference apod.)</p>

Strategický cíl 3	Okamžitá pomoc v krizi
Opatření 3.1	Fungování specializovaného multidisciplinárního týmu zajišťujícího okamžitou pomoc v krizi s možností detoxifikace v různých formách
Popis	<p>V případě krize spojené s užíváním drog nebo závislostí nemají lidé v Brně zpravidla možnost dostat se k okamžité účinné specializované pomoci. Takovou pomoc mohou zprostředkovat pracovníci multidisciplinárního týmu, kteří pracují jak ambulantní, tak terénní formou, zajišťují okamžitou pomoc v krizi včetně detoxifikace a formou case managementu poskytují kontinuální péči klientovi i jeho širšímu sociálnímu okolí. V Brně je třeba podpořit vznikání multidisciplinárních týmů, zejména takových, kde působí i zdravotníci, a dále podpořit vznik dalších týmů tak, aby byly pokryty potřeby klientů v Brně. Dále je třeba zlepšovat dosažitelnost lůžkového detoxu pro klienty v případě potřeby. V Brně chybí pobytová služba pro krátkodobou stabilizaci klientů s drogovou problematikou.</p>
Participující subjekty	SMB, Psychiatrická klinika FN Brno, PN Brno, komunitní adiktologické služby
Aktivity	<p>3.1.1 Podpora fungování multidisciplinárních týmů pracujících v terénu a jejich rozšíření o zdravotnické pracovníky</p> <p>3.1.2 Podpora vzniku domácích a ambulantních forem detoxifikace (včetně vzdělávacích programů pro zdravotní personál a přenosu dobré praxe ze zahraničí), jejichž fungování bude zahrnuto do činnosti příslušných služeb</p> <p>3.1.3 Podpora aktivit umožňujících úzkou spolupráci mezi pracovníky adiktologických služeb a pracovníky lůžkových detoxů a vedoucích ke zlepšování podmínek využití detoxů, jako je detoxifikace bez čekacích lhůt, okamžité navázání pracovníků komunitní adiktologické služby ke klientovi v detoxifikačním programu</p>

	3.1.4 Podpora aktivit směřujících k vytvoření specializované služby pro krátkodobou pobytovou stabilizaci klienta v různých fázích vývoje závislosti, ke stabilizaci jejich psychického stavu v náročných životních obdobích, ke stabilizaci klientů s nelátkovou závislostí a ke stabilizaci osob s duální diagnózou
Opatření 3.2	Zřízení specializované telefonické a internetové krizové linky provázané s multidisciplinárním týmem pracujícím formou case managementu
Popis	<p>Osoby, které se dostanou do krize v souvislosti s užíváním drog a závislostí, potřebují často okamžitý kontakt s někým, kdo dobře zná tuto problematiku. Někdy je telefonický kontakt spojený s předáním informací dostačující, jindy je zapotřebí provázat volajícího/píšícího s okamžitou odbornou péčí. Linka by měla být obsluhována odborníky specializovaného multidisciplinárního týmu, kteří budou dobře obeznámeni s krizovým poradenstvím, se sítí služeb v Brně a také budou schopni sami zajistit rychlou odezvu týmu na krizovou situaci.</p> <p>Do doby, než se multidisciplinární týmy rozvinou natolik, že budou schopné poskytovat nepřetržitou krizovou pomoc včetně krizové linky, bude město podporovat rozvoj linek, které provozují komunitní adiktologické služby. Tyto služby musí být dostupné na telefonní lince, ale i online na všech relevantních platformách a musí usilovat o efektivní propojování s dalšími podobnými službami v regionu.</p>
Participující subjekty	SMB, zdravotnická zařízení, komunitní adiktologické služby
Aktivity	<p>3.2.1 Podpora rozvoje speciálních multidisciplinárních týmů směrem k rozšíření jejich služeb o služby krizové, včetně provozování krizové linky</p> <p>3.2.2 Podpora aktuálně fungujících linek, provozovaných komunitními adiktologickými službami, které jsou dostatečně inovativní, usilují o propojování v regionu a směřují k non stop fungování</p>

Strategický cíl 4	Specializovaná nízkoprahová péče
Opatření 4.1	Zvýšení dostupnosti specializovaných nízkoprahových služeb
Popis	<p>Opatření spočívá především v rozšíření dostupnosti jak existujících, tak nových nízkoprahových programů, a to zejména v rámci inovativních či chybějících činností, které nejsou doposud kvantitativně či kvalitativně zastoupeny v nabídce služeb pro cílové skupiny Akčního plánu. Místně se pak typicky jedná o zaměření aktivit na lokality ve městě Brně, kde dochází ke kumulaci mnoha jevů souvisejících s narušováním veřejného pořádku (např. prostor a okolí hlavního nádraží v Brně, vyloučená lokalita kolem ulice Cejl, Bratislavská apod.). Terénní a kontaktní práce na těchto místech bude vycházet z ekologické perspektivy, ve které cílová skupina nehraje primární roli, ale</p>

	<p>pracovníci se zaměřují na práci s problematickým místem jako takovým. Podstatná je snaha o propojení různých služeb a o spolupráci s dalšími subjekty (policejní složky, provozovatelé přilehlých obchodů, služeb či institucí) s cílem snížit výskyt narušování veřejného pořádku a zároveň konstruktivně řešit jeho příčiny. Terénní pracovníci kontaktují osoby, které se na daném místě vyskytují a mohou být ohroženy sociálním vyloučením a bezdomovectvím (často se jedná o uživatele alkoholu, nelegálních drog nebo hráče hazardních her), ale také ostatní osoby a služby vyskytující se v daném prostoru. K naplňování uvedených aktivit, především pak pro zajištění služeb ve skryté populaci problémových uživatelů drog nebo předávání Peer-to-Peer pomoci, je počítáno se zapojováním osob se závislostní zkušeností. Plánovaná je také podpora nově vznikajícího aplikačního prostoru.</p>
Participující subjekty	SMB, NNO poskytující služby pro uživatele drog včetně alkoholu, lidé se závislostní zkušeností
Aktivity	<p>4.1.1 Zvýšení kapacity a prostoru pro inovativní kontaktní práci (aplikační prostor, využití online prostředí apod.)</p> <p>4.1.2 Terénní práce na exponovaných místech s cílem snižování míry narušování veřejného pořádku (dle aktuálních trendů) ve spolupráci s ostatními relevantními subjekty – v souladu s aktivitou 4. 1. 3</p> <p>4.1.3 Zajištění terénní a kontaktní práce s uživateli návykových látek a hráči hazardních her a spolupráce s nízkoprahovými službami pro osoby bez přístřeší – v souladu s aktivitou 4. 1. 2</p> <p>4.1.4 Začlenění peer pracovníků do praxe nízkoprahových programů</p>
Opatření 4.2	Specializovaná péče pro skupiny uživatelů drog se zvýšeným rizikem stigmatizace nebo s mnohočetnými potřebami
Popis	Opatření usiluje především o zajištění specializované péče pro aktivní uživatele drog včetně alkoholu se zvýšeným rizikem stigmatizace a osoby ohrožené zvýšenými zdravotními riziky přímo v nízkoprahových službách. Opatření 4.2 tedy navazuje na opatření strategického cíle 1, které řeší zajištění nestigmatizované péče ve standardních institucích. Kromě toho jde také o důraz na práci s osobami po propuštění z věznic či jiných institucí, s migranty a lidmi z etnických menšin, kteří se často nachází mimo standardní instituce nebo služby i díky kulturním nebo jazykovým bariérám.
Participující subjekty	SMB, NNO poskytující služby pro uživatele drog včetně alkoholu, lékaři specialisté, Probační a mediační služba
Aktivity	4.2.1 Spolupráce adiktologických terénních služeb s organizacemi a institucemi poskytujícími služby národnostním menšinám, migrantům, osobám s kriminální minulostí, osobám s postižením a dalším, zejména při práci se společnými klienty, s podporou zapojení peer pracovníků

Strategický cíl 5	Včasně řešení a prevence problémů s užíváním drog a závislostmi u dětí a dospívajících
Opatření 5.1	Zajištění dostupnosti kvalitních a aktuálních informací o psychoaktivních látkách (zejména nových psychomodulačních) a závislostním chování pro mladistvé a mladé dospělé a jejich okolí a zvyšování kompetencí specialistů
Popis	<p>Aktuální široká dostupnost psychoaktivních látek, které nejsou takřka nijak regulovány, vyvolala nejistotu u pedagogů, vychovatelů a rodičů ohledně toho, jak mají s dětmi o těchto látkách komunikovat, jak postupovat při zjištění, že je dítě užívá, a také vedla k množství otázek ohledně jejich účinků a rizikovitosti.</p> <p>Informace, které jsou o látkách a závislostním chování dostupné na internetu, bývají často zkreslené, ať už z důvodů snahy o zvýšení prodeje konkrétních produktů, anebo naopak snahou o odrazení a zastrašení potenciálních konzumentů. Podobně je složité dostat se k radám a doporučením, jak jednat v konkrétních situacích, kdy děti dané látky užívají anebo se u nich rozvíjí závislostní chování.</p> <p>Předkládané opatření má za cíl zajistit dobrou základní informovanost a kompetentnost pedagogických pracovníků, vychovatelů, rodičů a potažmo dětí o nových psychoaktivních látkách a závislostním chování. Na jedné straně by mělo jít o vytvoření jednoduchého způsobu, jak pravidelně dostávat základní informace do školských zařízení a domácností, kde jsou dospívající a mladí dospělí, na druhé straně by mělo jít o přímou interakci/komunikaci mezi odborníky z oblasti drog a závislostí a školského prostředí.</p>
Participující subjekty	SMB, dotčené MČ, školy a školská zařízení, organizace zabývající se psychoaktivními látkami a závislostním chováním, komunitní adiktologické služby
Aktivity	<p>5.1.1 Pilotní otestování systému, jak informovat žáky/studenty, ale i rodiče a pedagogy o psychoaktivních látkách (zejména nových) a závislostním chování jednoduchou a srozumitelnou formou, která bude zároveň založena na nejnovějších vědeckých poznatcích</p> <p>5.1.2 Pořádání interaktivních seminářů, které budou seznamovat žáky/studenty, pedagogické pracovníky i rodiče s problematikou psychoaktivních látek a závislostního chování včetně online prostředí a mobilních technologií</p> <p>5.1.3 Vzdělávací akce pro školní specialisty (psychology, metodiky prevence, výchovné poradce, etopedy...) zaměřené na budování kompetencí (poskytování krátkých intervencí, jednorázového poradenství apod.)</p>

Strategický cíl 6	Dostupná odborná pomoc pro rodinu a blízké
Opatření 6.1	Zvýšení prorodinné orientace adiktologických služeb
Popis	Závislosti významně ovlivňují rodinné a blízké vztahy a zapojení členů rodiny a blízkých do podpůrných a léčebných služeb může snižovat rizika pro všechny zúčastněné a může také zvýšit šance na zotavení u jednotlivců potýkajících se se závislostí.

	<p>Přestože jsou benefity praxe zaměřené na rodinu spolehlivě zdokumentovány, adiktologické služby mají nadále zejména individuální zaměření. Důvodem může být více faktorů, jeden z těch významných však leží na straně služeb samotných – tím, že se primárně prezentují jako služby pro jednotlivce a rodiny mají jako svou sekundární skupinu.</p> <p>Toto opatření směřuje k rozvoji takové nabídky v oblasti užívání drog a závislostí, která se bude specificky zaměřovat na podporu blízkých vztahů a pomoc rodinám ohroženým závislostí. Součástí by měl být i evaluační proces zjišťující účinnost takové formy práce.</p>
Participující subjekty	SMB, dotčené MČ, adiktologické služby, prorodinné služby, rodinné poradny a terapeutická centra
Aktivity	6.1.1 Pilotní ověření specifických forem práce s rodinami (případové konference, rodinné konference, síťová setkání otevřeného dialogu, rodinná terapie a další) v oblasti užívání drog a závislostí

Strategický cíl 7	Snížení rizik v oblasti nočního života a rekreačního užívání drog
Opatření 7.1	Podpora aktivit vedoucích k prevenci ohrožení zdraví a bezpečnosti v důsledku užití drog v prostředí nočního života a zábavy
Popis	<p>Prostředí nočního života představuje dějiště převážně hudebních akcí, kde dochází tradičně k násobně zvýšenému užívání legálních i nelegálních drog. Objevují se zde často prvouživatelé a ohrožená mládež, kombinují se rizika vzniklá užitím drog s riziky nevhodného prostředí konkrétního klubu nebo akce. Prostředí nočního života bývá také zpravidla „prvním trhem“ pro tzv. nové psychoaktivní látky, které mohou nést značná zdravotní rizika. Předkládané opatření usiluje o snížení popsaných rizik v oblasti nočního života a rekreačního užívání, a to jak mezi samotnými uživateli, tak v rámci širší brněnské veřejnosti. Cílem je přijmout funkční model prevence v oblasti zábavy a nočního života, který nejlépe odpovídá potřebám vzešlým z „Analýzy drogové situace ve městě Brně a související doporučení pro městskou drogovou strategii“ (MMB, 2016), a provázat jej nebo jeho části s dotačními tituly, které se udělují v sociální nebo zdravotní oblasti. V důsledku kolísavé kvality psychoaktivních látek, zvyšování výskytu nových syntetických substancí a kontinuálního výskytu prvouživatelů na této scéně by mělo dojít k zavedení účinné kontaktní práce s účastníky nočního života na vybraných akcích. Jako specificky důležitá se jeví kontaktní práce založená na poskytování ověřených informací o účincích a rizicích substancí (včetně testování obsahu substancí), která je považována za jeden z nejúčinnějších způsobů kontaktování skryté populace rekreačních uživatelů nebo prvouživatelů a přímého ovlivnění jejich rizikového chování. Město si zachová roli koordinačního orgánu mezi jednotlivými aktéry, včetně zřízení akční skupiny, která bude schopna reagovat na akutní problémy související s nočním životem nebo související s narušováním veřejného pořádku.</p>
Participující	SMB, vybrané kluby ve městě Brně, Městská policie, komunitní adiktologické služby,

subjekty	svépomocné iniciativy
Aktivity	<p>7.1.1 Vytvoření seznamu a prioritizace opatření vzájemně provázaných a vedoucích ke snižování popsanych rizikových fenoménů (možnost využití modelů typu „Safer Party“ nebo „Hard and Smart“)</p> <p>7.1.2 Provázání opatření (definovaných v rámci aktivity 7.1.1) s dotační politikou města (zejm. dotačními tituly v oblasti zdravotní a sociální)</p> <p>7.1.3 Vzdělávání ne-profesionálů v oblasti prevence a snižování rizik (např. personál klubů, represivní složky, ochranka apod.)</p> <p>7.1.4 Vytvoření akční skupiny s relevantními aktéry (poskytovatelé služeb, zástupci nočního života, represivní složky), která bude schopna operativně a součinně řešit akutní problémy (např. výskyt substance s rizikovým obsahem, časté konflikty na konkrétním místě nočního života apod.)</p> <p>7.1.5 Zavedení účinné kontaktní práce v oblasti nočního života založené na poskytování ověřených informací o účincích a rizicích substancí (především pak testování obsahu potenciálně rizikových substancí)</p>
Opatření 7.2	Podpora kulturního rozvoje klubů se zohledněním principu snižování rizik
Popis	Opatření 7.2 rozšiřuje opatření 7.1 a specificky se zaměřuje na podporu klubů a kulturních akcí v zavádění principů snižování rizik plynoucích z užívání drog v prostředí nočního života. Zavedení principů snižování rizik do dotačních výzev by přitom nemělo být represivním, ale spíše motivačním opatřením tak, aby zejména takové kluby a kulturní akce, kde dochází k největší kumulaci rizik, mohly za dodržení podmínek na dotace dosáhnout. To by mělo být také provázáno s certifikátem bezpečnějšího nočního klubu, který bude město ve spolupráci s některou z NNO udělovat.
Participující subjekty	SMB, vybrané kluby a kulturní akce ve městě Brně, NNO poskytující příslušné služby
Aktivity	<p>7.2.1 Úzká spolupráce vybraných hudebních klubů na akční skupině nočního života</p> <p>7.2.2 Zavedení certifikátu bezpečného hudebního klubu (s podporou/záštitou města)</p>

Strategický cíl 8	Koncepční regulace hazardního hraní a podpora prevence gamblingu
Opatření 8.1	Podpora léčebných a sociálních programů pro hráče a rodiny zejména ze sociálně a ekonomicky znevýhodněného prostředí
Popis	Opatření doplňuje již existující programy v oblasti prevence a léčby gamblingu a zaměřuje se na hráče ze sociálně a ekonomicky znevýhodněného prostředí, u nichž jsou dopady závislosti větší než u běžné populace. Budou podporovány programy, které doplní projekty o nabídku preventivních a osvětových aktivit pro tuto znevýhodněnou skupinu.

Participující subjekty	SMB, NNO poskytující příslušné služby a jiní poskytovatelé služeb, Celní správa ČR
Aktivity	8.1.1 Zvýšení informovanosti o možnostech odborné pomoci pro tuto znevýhodněnou skupinu (besedy, kampaně) 8.1.2 Podpora práce s rodinami hráčů 8.1.3 Primární prevence mezi sociálně a ekonomicky znevýhodněnými skupinami obyvatel
Opatření 8.2	Prevence on-line a kurzového sázení
Popis	Vzhledem k neustálému nárůstu hráčů v on-line prostředí je potřeba podporovat projekty, které cílí zejména na tuto skupinu hráčů a sázkařů. Jedná se především o zajištění informovanosti jak hráčů, tak jejich blízkých.
Participující subjekty	SMB, NNO poskytující příslušné služby
Aktivity	8.2.1 Podpora stávajících aktivit 8.2.2 Osvětová kampaň zaměřená na rizika kurzového sázení a on-line hráčství 8.2.3 Zvyšování informovanosti o možnostech poradenství a pomoci v rizikové skupině
Opatření 8.3	Prevence nových typů nelátkových závislostí
Popis	Opatření je zaměřeno na prevenci nových typů nelátkových závislostí, jako je například hazardní chování v oblasti investování (získávání půjček za účelem investování, bitcoiny a další).
Participující subjekty	SMB, NNO poskytující příslušné služby
Aktivity	8.3.1 Mapování nových typů nelátkových závislostí, zvýšení informovanosti 8.3.2 Vzdělávání (odborná příprava pracovníků v této oblasti)

Strategický cíl 9	Koordinace, informovanost a provázanost
Opatření 9.1	Podpora provázanosti jednotlivých služeb a srozumitelné a racionální informování veřejnosti o rizicích závislostí a možnostech pomoci
Popis	Podpora provázanosti všech služeb, které se podílejí na práci s osobami závislími na drogách. Zvýšení vzájemné spolupráce a důraz na mezioborovou spolupráci je žádoucí. Problémem je stále nedostatečná informovanost veřejnosti o drogách a závislostech, jelikož pak vzniká prostor pro stigmatizaci skupin uživatelů návykových látek a k šíření mýtů. Je třeba se zaměřit na odbornou mediální osvětu, která přinese veřejnosti racionální a vědecké poznatky o legálních i nelegálních návykových látkách a závislostech a jejich dopadech.
Participující subjekty	Městský koordinační tým pro oblast drog a závislostí ve spolupráci s vybranými subjekty (NNO, zdravotnická a školská zařízení, soukromé subjekty)
Aktivity	9.1.1 Příprava informačních a destigmatizačních kampaní tematicky koncipovaných pro konkrétní cílové skupiny
Opatření 9.2	Koordinovaná spolupráce odborníků reprezentující mezioborový a mezisektorový přístup včetně zapojení osob s žitou zkušeností
Popis	Pro potřeby účinné implementace vybraných opatření a aktivit je nezbytné zajištění koordinační a koncepční práce odborné pracovní skupiny, kterou bude i nadále poskytovat Městský koordinační tým pro oblast drog a závislostí. Jedná se o expertní poradenství pro oblast epidemiologie a výzkumu, oblast služeb pro uživatele a závislé, oblast drogové politiky a další s ohledem na aktuální potřeby po dobu trvání celého implementačního období.
Participující subjekty	Městský koordinační tým pro oblast drog a závislostí
Aktivity	9.2.1 Zajištění fungování Městského koordinačního týmu pro oblast drog a závislostí po celé období 2024–2025

Strategický cíl 10	Pravidelný monitoring a evaluace v oblasti drog a závislosti
Opatření 10.1	Evaluace nových projektů v oblasti užívání drog, gamblingu a závislosti ve městě Brně
Popis	Důkladná evaluace je důležitá pro rozvoj stávajících i nových a inovativních projektů. Toto opatření podpoří projekty realizátorů inovativních projektů, které budou zajišťovány externím subjektem a povedou k vyhodnocení projektů v takové formě, která bude použitelná pro obhajobu dalšího pokračování.
Participující subjekty	SMB, komunitní adiktologické služby, výzkumné instituce
Aktivity	10.1.1 Evaluační výzkumné projekty
Opatření 10.2	Mapování nových lokalit a analýza drogové situace v Brně
Popis	Opatření podpoří projekty, které se budou zaměřovat na analýzu problémových lokalit. Tato analýza pomůže organizacím, které budou do nové lokality vstupovat, utvořit si představu o rozsahu potřebných služeb a o nejvhodnějších metodách, které by měly být použity. Pro další směřování politiky v oblasti drog a závislosti je důležité zpracování analýzy aktuální drogové situace v Brně, která bude obsahovat také doporučení pro strategické dokumenty (poslední analýza je z roku 2016).
Participující subjekty	SMB, komunitní adiktologické služby, ostatní komunitní služby, výzkumné instituce
Aktivity	10.2.1 Projekty zaměřené na mapování a analýzu nových lokalit s předpokládaným zvýšeným výskytem závislostního chování 10.2.2 Zpracování analýzy drogové situace v Brně

3 Hodnocení a plnění Akčního plánu za období 2024–2025

Funkci garanta Strategie a Akčního plánu přebírá oddělení Koordinační centrum prevence Odboru sociální péče MMB, které je zodpovědné za plnění aktivit jednotlivých opatření, včetně vyhodnocování a monitoringu. Při plnění definovaných aktivit se předpokládá spolupráce s externími subjekty, organizacemi a institucemi, jež zaujmou roli realizátorů aktivit prostřednictvím dotačních titulů z rozpočtu města, popř. jiných zdrojů.

Funkci výkonného koordinátora monitorovacích a hodnoticích aktivit zastává protidrogový koordinátor Koordinačního centra prevence Odboru sociální péče MMB ve spolupráci s Městským koordinačním týmem pro oblast drog a závislostí.

V případě potřeby aktualizace bude dokument znovu podroben procesu schválení příslušnými orgány města a poté zveřejněn na internetových stránkách města.

Použité zkratky

AP	Akční plán
FN Brno	Fakultní nemocnice Brno
PN Brno	Psychiatrická nemocnice Brno
JMK	Jihomoravský kraj (Krajský úřad Jihomoravského kraje)
MMB	Magistrát města Brna
NNO	nestátní neziskové organizace
PPP Brno	Pedagogicko-psychologická poradna Brno
SMB	statutární město Brno

Strategická mapa pro Akční plán v oblasti drog a závislostí na období 2024–2025

Strategický cíl 1 Dostupnost běžné zdravotní péče pro zvláště ohrožené skupiny osob užívajících drogy	Strategický cíl 2 Dostupnost bydlení pro osoby užívající drogy	Strategický cíl 3 Okamžitá pomoc v krizi	Strategický cíl 4 Specializovaná nízkoprahová péče	Strategický cíl 5 Včasné řešení a prevence problémů s užíváním drog a závislostmi u dětí a dospívajících
Opatření 1.1 Zvýšení dostupnosti terénní zdravotní péče pro zvláště ohrožené skupiny osob užívajících drogy	Opatření 2.1 Zavedení harm reduction strategií a nástrojů v pobytových sociálních službách a v programech sociálního bydlení (např. Housing first)	Opatření 3.1 Fungování specializovaného multidisciplinárního týmu zajišťujícího okamžitou pomoc v krizi s možností detoxifikace v různých formách	Opatření 4.1 Zvýšení dostupnosti specializovaných nízkoprahových služeb	Opatření 5.1 Zajištění dostupnosti kvalitních a aktuálních informací o psychoaktivních látkách (zejména nových psychomodulačních) a závislostním chování pro mladistvé a mladé dospělé a jejich okolí a zvyšování kompetencí specialistů
Opatření 1.2 Podpora osob se závislostním chováním při využívání standardní i specializované zdravotní péče	Opatření 2.2 Mapování potřeby a vhodnosti nové pobytové služby pro stárnoucí uživatele drog, včetně alkoholu s potřebou 24hodinové péče	Opatření 3.2 Zřízení specializované telefonické a internetové krizové linky provázané s multidisciplinárním týmem pracujícím formou case managementu	Opatření 4.2 Specializovaná péče pro skupiny uživatelů drog se zvýšeným rizikem stigmatizace nebo s mnohočetnými potřebami	

Strategický cíl 6	Strategický cíl 7	Strategický cíl 8	Strategický cíl 9	Strategický cíl 10
Dostupná odborná pomoc pro rodinu a blízké	Snížení rizik v oblasti nočního života a rekreačního užívání drog	Koncepční regulace hazardního hraní a podpora prevence gamblingu	Koordinace, informovanost a provázanost	Pravidelný monitoring a evaluace v oblasti drog a závislostí
Opatření 6.1 Zvýšení prarodinné orientace adiktologických služeb	Opatření 7.1 Podpora aktivit vedoucích k prevenci ohrožení zdraví a bezpečnosti v důsledku užití drog v prostředí nočního života a zábavy	Opatření 8.1 Podpora léčebných a sociálních programů pro hráče a rodiny zejména ze sociálně a ekonomicky znevýhodněného prostředí	Opatření 9.1 Podpora provázanosti jednotlivých služeb a srozumitelné a racionální informování veřejnosti o rizicích závislostí a možnostech pomoci	Opatření 10.1 Evaluace nových projektů v oblasti užívání drog, gamblingu a závislostí ve městě Brně
	Opatření 7.2 Podpora kulturního rozvoje klubů se zohledněním principu snižování rizik	Opatření 8.2 Prevence on-line a kurzového sázení	Opatření 9.2 Koordinovaná spolupráce odborníků reprezentující mezioborový a mezisektorový přístup včetně zapojení osob s žitou zkušeností	Opatření 10.2 Mapování nových lokalit a analýza drogové situace v Brně
		Opatření 8.3 Prevence nových typů nelátkových závislostí		